

genot van een mosseltje weten te verschaffen. Stel u dan een zeedijk voor, den Texelsche bijv., die met andere zeedijken dit gemeen heeft, dat de buitenhelling beschut wordt door stevige bazeltstukken, die loodrecht op de glooiing zijn geplaatst. Tijdens den vloed staat er misschien een M. water doch bij ebbe zijn de slikken aan den voet van den dijk voor een klein gedeelte droog gevallen. Droog? Nu, ja, 't is er wel eenigszins modderig en voor een wandeling is de gelegenheid niet aan te bevelen. De eenige levende wezens, die uw aandacht trekken, zijn dan ook wat jongens van onder tot boven beslikt, en soms massa's kraaien, die er, de omstandigheden in aanmerking genomen, zeer gedistingueerd uitzien. Respectievelijk maken ze jacht op alikruiken en mosselen, dat zijn de levende wezens, die uw aandacht niet trekken. Terwijl we de jongens verder maar over 't hoofd zien, en ons alleen met de kraaien gaan bemoeien, zal 't terstond in 't oog vallen hoe statig en deftig deze hier weer rondstappen. „Jacht maken” was zooeven dan ook niet de meest juiste term, daar er van veel actie geen sprake is. Al wandelend kijken ze onderzoekend rond en ze schijnen met veel zorg hun maal te kiezen. En is hun keus echter bepaald en met een dikke mossel in hun grooten snavel vliegen ze weg. Om 't leukere beetje op hun gemak te verorberen? Ja, maar — daartoe moet eerst de schelp geopend worden, en hoe stevig en krachtig ook de snavel van een kraai moge zijn, hij kan ze 't niet stuk hameren. Er moet dus een middel gevonden worden, om op een andere manier tot 't inwendige door te dringen. En de kraai heeft dat gevonden en ik verzoek u beleeft een tamelijke hoeveelheid bewondering gereed te houden voor zijn vindingrijkheid. 't Bestaat hierin: opvliegende uit den modder beschrijft hij een boog tot hij zich op een tamelijke hoogte boven de glooiing bevindt. Dan opent hij den snavel, de mossel valt en door dien val op 't bazalt breekt de schelp. Ge moet zien, hoe hij de

schelp met de oogen volgt en zelf ook zoo snel mogelijk daalt, opdat geen ander zich meester make van de lekkernij.

Toch is soms al zijn moeite vergeefs, nl. wanneer de mossel tusschen een paar bazaltstukken terecht gekomen is en zoodoende buiten 't bereik van onzen smuller is geraakt. Maar, vraagt men misschien, gebeurt het ook niet vaak, dat de mossels niet op 't bazalt, doch in de modder vallen, en waarom zoekt de kraai geen anders gelegenheid om ze te verpletteren? Op de eerste vraag kan ik geen bepaald antwoord geven, doch ik geloof, dat 't niet veel voorkomt. En wat de laatste vraag betreft, ik moet toestemmen, dat de gelegenheid niet gunstig is, ook al, omdat de glooiing vrij sterk helt, doch, lezer, weet ge een betere gelegenheid? Waar zou die te vinden zijn in ons moerasige landje met zijn 100 en zooveel regendagen? Want voor den tijd, dat 't niet regent heeft de kraai zelf een minder ongunstige gelegenheid gevonden: dan is de grintweg, die over den dijk loopt (over den Texelschen ten minste) wel zoo hard geworden, dat er een mosselschelp op stuk kan vallen, en hij kan dus in de plaats treden van de verraderlijke glooiingen. Zoodra echter de grintweg weer doorweekt is van 't water, wacht de kraai zich wel om hier nog moeite en tijd te verspillen, en hij keert tot de helling terug.

Heb ik te veel gezegd, lezer, toen ik u een staaltje be- loofde van de slimheid van de kraai? Ik hoop, dat ge niet al te veel teleurgesteld zijt en behoud me in dat geval 't recht voor een ander keer nog meer bewijzen van zijn gevatheid bij te brengen. Thans, basta!

1) Stof en vorm beide werken mee om die stevigheid te verkrijgen. Voor ieder, die de mosselschelp kent, is dit duidelijk.

C. THOMASSEN.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Een eenvoudige en goedkope manier, om afdrukken van bladeren enz. te maken.

Er bestaan al heel wat methodes, om natuurgetrouwe en tevens fraaie afbeeldingen van bladeren te maken. Heel gemakkelijk en heel goedkoop is 't spatten, dat bovendien goede, zelfs artistieke resultaten oplevert. Een bezwaar is, dat de nerven van de gespatte bladeren er later uit de hand bijgeteekend moeten worden. Wilde men ook de nerven afgedrukt hebben, dan kan men gewoonlijk zijn toevlucht tot gewoon fotografisch papier en gebruike dan 't blad als cliché. De uitkomst is dan een tot in kleine bijzonderheden natuurgetrouwe afbeelding, maar..... duur is 't procédé zeker. Een pakje celloïdin papier 9 x 12 kost 75 ct (25 velletjes), daarbij komt dan nog 't kleurfixeerd, en men kan nog slechts kleine of zeer middelmatige blaren afdrukken. Wilde men bijv. afbeeldingen op die manier vervaardigen van onze inlandsche varens dan zou men aardig diep in zijn portemonnaie moeten grijpen.

't Is daarom zeker voor velen wel aardig, om een methode te leeren kennen, die schitterende resultaten oplevert, terwijl een afdruk van bijv. 40 x 50 c M, dus een heel groote, toch nog maar een paar centen kost.

Ik bedoel de z. g. blauwdruk, of 't maken van afdrukken op blauwzuur ijzerpapier. Dit papier kan men bij een handelaar in fotografie-artikelen koopen, maar beter is 't, 't zelf te maken (goedkoopster natuurlijk ook), omdat men dan papier van verschillend formaat prepareeren kan, terwijl de velletjes in een pakje, dat men in de winkel koopt, van één zelfde groote zijn. Vooreerst dient men dus te weten, hoe 't papier geprepareerd wordt.

Men spant een groot vel papier (glad papier is 't beste) op een plank, zoo, dat 't goed vlak zit. 't Heeft veel voor een groot vel te prepareeren, omdat men daaruit natuurlijk ieder gewenscht kleiner formaat kan snijden.

Dit papier wordt nu 's avonds bij lamplicht bestreken met een oplossing die als volgt bereid wordt:

Opl. I. 50 cM³ water,
8 gr. rood bloedloozout

Opl. II. 50 cM³ water,
10 gr. citroenzuurijzeroxyd ammoniak.

Beide oplossingen moeten in 't donker bewaard worden. Voor 't gebruik mengt men gelijke deelen I en II en strijkt dit mengsel over 't papier. Het komt er opan, vooral zoo gelijk mogelijk te strijken, want streeperig papier is niet bruikbaar. Zeer gelijk krijgt men het, als men een sponsje gebruikt. Men drenkt dit met 't mengsel en bestrijkt 't papier er mee. Dan wringt men zijn spons uit en bestrijkt het papier met de nu bijna drooge spons. Zoo gaat men door, tot 't papier een fraaie gelijke, gele kleur heeft aangenomen. Men hangt 't nu te droogen, ook bij lamplicht of in 't donker en bewaart ook verder zijn papier droog en in 't donker.

Met de bovengenoemde hoeveelheid vloeistof kan men verscheidene □ M papier prepareeren en de kosten zijn dan:

8 gr. rood bloedloozout.....	5 ct.
10 gr. citroenzuurijzeroxyd ammoniak	6 1/2 „
	11 1/2 ct.

Als men goed en zuinig insmeert, komt 't op ± 2 ct. per □ M.

De genoemde chemicaliën krijgt men bijv. bij Ivens & Co. voor 65 cents de 100 gram.

Tot 't maken van afdrukken op 't aldus geprepareerde papier heeft men noodig: 1. natuurlijk het afgedrukte blad; 2. een stuk blauwzuurijzer papier op de gewenschte maat gesneden; 3. een stuk vensterglas van bijv. 24 x 30 cM. 4. een drukplank; 5. een 6 tal klemmen.

Ik geef met opzet een groote maat op voor de ruit en de drukplank (die eveneens 24 x 30 zijn moet) omdat men daarmee ook kleinere formaten drukken kan.

De drukplank kan men natuurlijk weer koopen bij een fotografie-artikelenhandelaar, om eens een lang woord te gebruiken, maar 't is ook heel gemakkelijk, er zelf een te maken.

Men neemt een vel stevig bordpapier 24 x 30 cM. en snijdt dit middendoor zóó dat men 2 helften 24 x 15 krijgt. Men legt nu die helften met de langste zijden tegen elkaar en plakt er dan van achteren een reep boekbinderslinnen tegen, die als scharnier dienst doet.

Een half dozijn klemmen kost 18 of 20 cent. Men vrage z. g. „schaduwvrije” klemmen, van ijzerdraad.

Wil men nu een afdruk maken dan legt men zijn drukplank met de rugzijde op tafel daarop een vel blauwzuurijzerpapier met de gevoelige, gele kant naar boven en goed in 't midden van de drukplank, daarop het aftedrukken blad in de gewenschte ligging, en met de nerven op de gevoelige kant van 't papier, en eindelijk de ruit. Aan de hoeken en aan de twee zijden plaatst men zijn klemmen zóó, dat het niet verschuiven kan.

Het heele pakket wordt nu, met de ruit naar boven, in de zon of in helder daglicht gelegd.

Om te kijken of de afdruk klaar is, maakt men een paar klemmen los, zóó, dat men de eene helft van de drukplank om kan kleppen. De andere klemmen laat men stil zitten, opdat noch papier, noch blad verschuift. Men moet iets donkerder afdrukken, dan men zijn afbeelding wenscht, want bij het nu volgende uitspoelen loopt de kleur een weinig terug.

Wanneer men n.l. het blad met al zijn nerven enz. op een donker blauwe achtergrond ziet afgedrukt, maakt men 't heele pakket los, en spoelt de afdruk in schoon water uit. Dit spoelwater wordt een of twee keer ververscht. In 't laatste spoelwater doet men 2 à 3 druppels zoutzuur. Daarna droogt men de afdruk en plakt haar op, of kan haar ook zoo bewaren.

Het proces is heel eenvoudig en vereischt heel weinig handigheid. Alleen de duur der belichting, d. w. z. de tijd, die er noodig is, voor 't beeld klaar is, moet men door eenige oefening leeren kennen.

Die tijd hangt af van 't aftedrukken voorwerp n.l. of dit meer of minder doorschijnend is, en van 't weer. Hoe meer licht, hoe gauwer de boel klaar is.

In den beginne kijke men dus dikwijls, hoever de afdruk gevorderd is.

Ziezoo, ik hoop, dat ik niets vergeten heb, en ik hoop ook, dat velen deze manier probeeren zullen. 't Is gerust de moeite waard en heel goedkoop.

Amersfoort.

A. J. M. GARJEANNE.

Eerste Verzendinglijst voor de Roos van Jericho en de *Asteriscus pygmaeus*.

(Zie *Levende Natuur* II, blz. 163.)

J. P. GREVEN, Kerkstraat 201, Amsterdam.

J. MOLENGRAAFF, Mafiestraat 1a, Utrecht.

J. VAN BAAREN, Goudsche Singel 118, Rotterdam.

A. J. ZÖLLNER, Goudsche Singel 56, Rotterdam.

A. RECLAIRE, Noord Singel 26, Rotterdam.

H. HOOGENRAAD, Heerenstraat 14, Rijswijk.

MEJ. D. J. VAN DEN BERG, Zetten, Betuwe.

H. KEMPERINK, Weerseloo.

J. B. BERNINK, Denekamp.

J. W. H. KNOLS, Urmond (Limburg.)

G. DE WEERD, Buren (Gelderland).

H. HOFF, Enkhuizen.

ANNIE VAN GENDEREN STORT, Dreef, Haarlem.

S. BLEEKER, Handboek over Bloemisterij. (Zutphen, Schillemans en Van Belkum, p.p. 286, ongeïllustreerd.)

De schrijver van dit werkje heeft zich ten doel gesteld een beknopte handleiding te leveren, waarin bloemisten, tuinbazen en hunne leerlingen de cultuur der meest gekweekte planten, benevens haar spelling en uitspraak kunnen naslaan. Ook hoopt hij, dat het door liefhebbers met welwillendheid zal worden ontvangen.

Het boek bestaat uit een algemeen gedeelte, waarin gehandeld wordt over vermenigvuldiging, aardsoorten, bakken, kassen en hun verwarming, en de verschillende werkzaamheden in de bloemisterij en een bijzonder gedeelte, bestaande in alphabetische lijsten van een- en tweejarige en overblijvende „harde” planten, koude- kasplanten en gematigde- en warme- kasplanten.

Voor iedere plant wordt zoo beknopt maar toch zoo volledig mogelijk de kweeking en behandeling besproken.

Een boek als dit is altijd zeer welkom, maar zelden voldoet het ons in alle opzichten. Gaarne hadden wij b.v. hier het algemeen gedeelte wat uitvoeriger gezien, vooral wat betreft het voorkomen en de bestrijding van plantenziekten en het weren van ongedierte.

Quassia-hout wordt b.v. in 't geheel niet genoemd en al het ongedierte wordt in één enkel regeltje opgesomd, zonder

eenige poging om ze — al ware 't maar zeer in 't ruwe — te karakteriseeren en van elkander te onderscheiden.

De stijl laat hier en daar wel wat te wenschen over. Zinnen als: „Houten bakjes of tobben zou ook kunnen.” en: „Allereerst hoe diep ze gelegd.” mogen „populair” zijn, maar de leesbaarheid van een werk wordt er niet grooter door.

T.

Oenothera biennis (Sint-Teunisbloem)

groeit in zeer groot aantal op de duinen bij de cellulaire gevangenis en den watertoren. Dezen zomer heb ik ze daar in menigte gevonden. In de boschjes, die daar op de duinen zijn aangelegd, groeit ook zeer veel *Epipactis latifolia* en *Duindoorn* (*Hippophae rhamnoides*.) Dit naar aanleiding van de Augustus-aflevering.

Den Haag.

P. V. BERGEN.

Roos van Jericho.

Naar aanleiding van de teekening: de Roos van Jericho, in de *Natuur* zooals die leeft, mag ik herinneren dat een leeraar aan de Rijks Tuinbouw School te Wageningen dit jaar berichtte dat hij beproeven zou de Roos van Jericho te kweken. Daar wij dit omstreeks Mei in een courant uit Wageningen lazen, maar uit die plaats vertrokken zijn, kunnen wij niet berichten of het aan dien heer gelukt is.

's Gravenhage.

J. DE VLETTER.

Heikikker (*Rana arvalis*)

We hebben in Nunspeet nog een paar heikikkers gevangen waaronder een groote maar in een ander veenplasje, dan waar wij met u geweest zijn. Ook op twee verschillende plaatsen bij het station De Punt bij Groningen hebben we heikikkers gevonden; ook een groote. De hagedissen en kikkers uit Nunspeet leven nog in ons terrarium, ze zien er best uit en eten flink.

Groningen.

BERT BURGER.

Aangeboden:

Eieren van zwaan, gans, koet, paapje, strandpluvier, duikertje, scholekster of bonte lieuw, zwartkop of kapmeuw, grutto, boerenzwaluw, duif, ekster, blauwe reiger, kalkoen, sternetje, riethen, roek, patrijs, tureluur, Kievit, graspieper, voor: lijster, kramsvogel, wiewaal, kneu, kwartelkoning, boomvalk, uil, specht, koekoek, nachtegaal, bastaard-nachtegaal, hop, kraai, distelvink, goudhaantje, blauwmees, korhoen, zilverfaizant, ooievaar, houtsnip, mantelmeeuw, zilvermeeuw, vink en meessoorten.

De laatste serie eieren wordt tevens te koop gevraagd. Kolhorn, N.H.

J. HELDER.

(Ruil naar Staudinger of overeen te komen voorwaarden, liefst tegen *Rhopalocera*):

Lycaena icarus. — *Melitaea athalia*. — *Mel. aurinia*. — *Diloba caeruleocephala*. — *Syrichthys malvae*. — *Agrotis baja*. — *A. candelarum*. — *ditrapezum*. — *A. brunnea*. — *A. festiva*. — *Mamestra thalassina*. — *Dianthoecia capsophila*. — *Hadena lateritia*. — *H. monoglypha*. — *Leucania conigera*. — *Caradrina quadripunctata*. — *C. taraxaci*. — *Taeniocampa stabilis*. — *T. gracilis*. — *Orthosia helvola*. — *Xanthia fulvago*. — *Xylina socia*. — *Euclidia glyphica*. — *E. mi.* — *Zanclognata grisealis*. — *Eugonia erosaria*. — *Macaria notata*. — *Lygris populata*. — *Cidaria bicolorata*. — *C. juniperata*. — *C. vespertaria*. — *C. montanata*. — *C. ferrugata*. — *C. albicillata*. — *C. adaequata*. — *C. corylata*. — *C. microfasciaria* — *Eupithecia spec?*

Exoten: *Morpho Epistrophis* (Rio Grande) ♂ en ♀. — *Erycides Xanthippe* ♀. — *Brassolis Astira* ♀. — *Erebia melas* II Quel. (Suriname).

Alfen a/d. Rijn.

J. C. CETON.

Gevraagd:

Poppen of vlinders van de dennepijlstaart (*Sphinx pinastri*) in ruil tegen poppen van *Smerinthus populi* en *Smerinthus tiliae*.

Goudsche Singel 56,
Rotterdam.

A. J. ZÖLLNER.